

Året der gik i IRF 2024

Indholdsfortegnelse

1. Om Indsatser for Rationel Farmakoterapi	3
2. Eksterne samarbejdspartnere og deltagelse i råd og udvalg	4
3. Besvarelse af henvendelser, rådgivning og ministerbetjening	5
4. Månedssbladet Rationel Farmakoterapi	6
5. Seponeringslisten	7
6. Præparat- og studieanmeldelser	8
7. Nationale Kliniske Anbefalinger på lægemiddelområdet	9
7.1. National Klinisk Anbefaling om farmakologisk behandling af smerter	9
7.2. National Klinisk Anbefaling om forebyggelse og behandling af adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens	9
8. Vejledninger	10
8.1. Vejledning om behandling med psykofarmaka af voksne med psykiske lidelser og adfærdsforstyrrelser	10
9. Nedbringelse af overforbrug af medicin	11
9.1. Anbefalinger for polyfarmaci og opioider	11
9.2. Cases om seponering	11
10. Nationalt Forum for Polyfarmaci	12
11. Oplæg	14

1. Om Indsatser for Rationel Farmakoterapi

Indsatser for Rationel Farmakoterapi (IRF) blev oprettet den 1. oktober 1999 som Institut for Rationel Farmakoterapi, og har siden 2012 været en del af Sundhedsstyrelsen. I 2017 skiftede det navn til Indsatser for Rationel Farmakoterapi.

I forbindelse med aftalen om regionernes økonomi for 2025 har Regeringen og Danske Regioner aftalt, at det fremover er Medicinrådet, der skal stå for vejledningen af alment praktiserende læger om udskrivning af tilskudsmedicin. Herudover er det i det statslige arbejdsprogram besluttet, at IRF ikke længere har opgaven med at vejlede praktiserende læger om lægemidler.

Således vil den generelle rådgivning af almen praksis om lægemidler fra d. 1. januar 2025 ligge hos Medicinrådet, men Sundhedsstyrelsen vil fortsat stå for enkelte opgaver på området, f.eks. en indsats for at nedbringe overforbrug af medicin i 2025.

Indsatser for Rationel Farmakoterapi var forankret i enhed for Evidensbaseret Medicin i Sundhedsstyrelsen. IRF arbejdede for at fremme rationel brug af lægemidler, både i valget mellem forskellige lægemidler, og når et fravalg er det bedste valg. IRF leverede rådgivning, information og anbefalinger målrettet læger i almen praksis og varetog ministerbetjeningsopgaver på lægemiddelområdet.

IRF's publikationer kan fremover findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside under [udgivelser](#) eller rekvireres gennem Det Kongelige Bibliotek.

I denne rapport præsenteres de aktiviteter, som IRF har deltaget i og de produkter, som IRF har udgivet i år 2024.

2. Eksterne samarbejdspartnere og deltagelse i råd og udvalg

I 2024 har IRF samarbejdet med en række aktører i Danmark herunder:

- Dansk Selskab for Almen Medicin
- De klinisk farmakologiske afdelinger
- Lægemiddelstyrelsen
- Sundhedsdatastyrelsen
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Kvalitet i Almen Praksis
- Regionale lægemiddelenheder og medicinfunktioner
- Medicinrådet

I 2024 deltog IRF i følgende råd og udvalg:

- Medicinrådet i Danske Regioner
- Koordinationsforum mellem Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsdatastyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed, for forbrug og anvendelse af lægemidler
- Nationalt Råd for Forsyningsikkerhed af lægemidler
- ERFA-gruppen for de regionale lægemiddelkonsulenter
- Det Rådgivende Udvalg for Medicinområdet i Styrelsen for Patientsikkerhed
- Opioidforum på tværs af Lægemiddelstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed og Sundhedsdatastyrelsen
- Dansk Selskab for Almen Medicin's koordinationsgruppe for kliniske vejledninger
- Medicintilskudsnevnet under Lægemiddelstyrelsen
- Sundhedsdatastyrelsens teknikergruppe for lægemidler

3. Besvarelse af henvendelser, rådgivning og ministerbetjening

En af de store opgaver for IRF har været at besvare henvendelser om rationel brug af lægemidler. Henvendelserne omfattede bl.a. bestillinger fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets departement, aktindsigter og spørgsmål fra sundhedsprofessionelle, andre styrelser, journalister og borgere. Derudover har IRF bistået andre enheder i Sundhedsstyrelsen med information og rådgivning om lægemiddelrelaterede spørgsmål.

Sundhedsstyrelsen har desuden bistået Indenrigs- og Sundhedsministeriet med den centrale forvaltning på sundhedsområdet, herunder ministerbetjeningen og bidrag til besvarelse af bl.a. spørgsmål fra Sundhedsudvalget i Folketinget, Rigsrevisionen og samrådspørgsmål.

I 2024 har henvendelserne til IRF bl.a. omhandlet:

- Medicinsk vægttabsbehandling
- Sundhedsstyrelsens vejledning om behandling med psykofarmaka af voksne med psykiske lidelser og adfærdsforstyrrelser
- Sundhedsstyrelsens vejledning om afhængighedsskabende lægemidler
- Sundhedsstyrelsens Vejledning om medikamentel behandling af børn og unge med psykiske lidelser
- Dosisdispensering
- Udskrivelse af vanedannende medicin, herunder opioider, benzodiazepiner og midler mod ADHD
- Hormonbehandling i overgangsalderen
- Hormonel kontraception
- Medicingennemgang
- Behandling af smerter
- U hensigtsmæssig polyfarmaci og afmedicinering
- Medicinsk behandling af stofskiftesygdomme i almen praksis

4. Månedssbladet Rationel Farmakoterapi

Med Månedssbladet Rationel Farmakoterapi har IRF udgivet opdateret og praksisrelevant viden om terapeutiske områder målrettet læger i almen praksis. Artiklerne til månedssbladet blev udarbejdet i samarbejde med kliniske specialister. Der var tilknyttet en redaktionskomité, der havde til opgave at bidrage med emner til månedssbladene, kommentere på artikeludkast og sikre relevans for almen praksis.

Månedssbladet er blevet distribueret i trykt version til landets læger sammen med Ugeskrift for Læger og er desuden blevet publiceret elektronisk på Sundhedsstyrelsens hjemmeside. I 2024 har IRF haft fokus på at forbedre den elektroniske udgave af månedssbladet, og derfor blev hvert andet blad i 2024 udelukkende udgivet elektronisk.

IRF's månedssblade kan fremsøges på Sundhedsstyrelsens hjemmeside under [udgivelser](#).

I 2024 blev der udgivet 5 numre af Månedssbladet Rationel Farmakoterapi:

Nr.	Måned	Emne
1	Marts	Opdatering på behandling af scabies, psoriasis og atopisk dermatitis i almen praksis
2	April	Manglende medicinadhærens
3	Juni	Farmakologisk behandling af type 2-diabetes i almen praksis med fokus på fremtidig tilskudsstatus for glukosesænkende lægemidler
4	August	Lægemiddelinduceret forlænget QTc og risiko for arytmie. En opdatering til almen praksis Alternative behandlingsmuligheder til Contalgin 5 mg, som er udgået fra det danske marked.
5	oktober	Nye rammer for behandling med psykofarmaka. Sundhedsstyrelsens vejledninger på lægemiddelområdet med relevans for almen praksis

5. Seponeringslisten

IRF har årligt opdateret Seponeringslisten, som har til formål at understøtte læger i overvejelser om seponering (ophør) af medicin hos voksne patienter. Seponeringslisten 2025 blev udgivet d. 11/11/2024. Listen giver anbefalinger omkring de hyppigst anvendte og højest prioriterede lægemiddelgrupper i almen praksis.

I Seponeringslisten 2025 opfordres lægen til at tage stilling til hele patientens medicinliste - også når det gælder håndkøbsmedicin og naturlægemidler. Der er desuden et øget fokus på patienter, som lever med svær skrøbelighed, f.eks. ældre patienter. Derudover er der foretaget justeringer af afsnittene om betablokkere, blærespasmolytika, statiner, NSAID, bisfosfonater, anti-demens midler, opioider og sederende antihistaminer. Lægemiddelgruppen Pramiprexol er på opfordring tilføjet til listen igen. I Seponeringslisten 2025 er al støttetekst og rationaler fjernet fra den fysiske liste for at skabe plads til flere budskaber. Støttetekst og rationaler kan i stedet findes i den digitale udgave.

Seponeringslisten 2025 er udarbejdet af IRF i samarbejde med repræsentanter fra de fem regioner, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Geriatri, Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi, Forskningsenheden for Almen Praksis, Dansk Selskab for Multisygdom og Polyfarmaci og Odense Deprescribing Initiative. Seponeringslisten udarbejdes på baggrund af nationale vejledninger og faglige anbefalinger.

Seponeringslisten kan findes [her](#).

6. Præparat- og studieanmeldelser

IRF har udarbejdet præparatanmeldelser af nye lægemidler, som bygger på en gennemgang af lægemidlets effekt, bivirkninger og pris sammenlignet med relevante alternativer. Formålet med præparatanmeldelserne er at vurdere nye lægemidler og deres plads i den samlede behandling.

I 2024 har IRF udgivet eller opdateret præparatanmeldelser af:

- Utrogestan (progesteron) - supplement til østrogensubstitutionsbehandling i peri- og postmenopausen
- Wegovy (semaglutid) - til behandling af overvægt (præparatanmeldelsen er opdateret på baggrund af SELECT-studiet)
- Veoza (fezolinetant) - til vasomotoriske symptomer ved klimakteriet

IRF's præparatanmeldelser kan fremsøges på Sundhedsstyrelsens hjemmeside under [udgivelser](#).

IRF har desuden anmeldt studier om nye lægemidler, der har relevans for almen praksis. Hvis der kommer nye studier om et lægemiddel, der kun har været kort tid på markedet, vurderer IRF, om den nye information har betydning for patienterne og om det giver mening at revurdere præparatanmeldelsen af lægemidlet på baggrund af studiet.

I 2024 har IRF udgivet en studieanmeldelse af SELECT-studiet, der undersøgte Wegovys effekt på hjerte-kar-tilfælde. Dette gav anledning til at IRF opdaterede præparatanmeldelsen af Wegovy (semaglutid).

Find studieanmeldelsen af SELECT-studiet under præparatanmeldelse af Wegovy [her](#).

7. Nationale Kliniske Anbefalinger på lægemiddelområdet

Sundhedsstyrelsen udarbejder Nationale Kliniske Anbefalinger (NKA), der skal medvirke til at sikre ensartede behandlingstilbud af høj faglig kvalitet på tværs af landet. De nationale kliniske anbefalinger er systematisk udarbejdet faglige anbefalinger, der kan bruges som beslutningsstøtte til sundhedsprofessionelle. Anbefalingerne behandler udvalgte aspekter af diagnostik, behandling, pleje og rehabilitering for konkrete patientgrupper, hvor der er fundet anledning til at afdække evidensen. IRF har løbende bidraget til udarbejdelsen af NKA'erne.

Læs mere om Nationale Kliniske Anbefalinger [her](#).

7.1. National Klinisk Anbefaling om farmakologisk behandling af smerter

Kommissoriet for NKA om farmakologisk behandling af smerter kan læses [her](#).

I 2024 sendte Sundhedsstyrelsen de første anbefalinger om paracetamol og NSAID til behandling af akutte lænderygsmerter i offentlig høring.

Desuden har Sundhedsstyrelsen nedsat et bredt Nationalt Koordinationsforum for styrket klinisk kvalitet på smerteområdet, som består af repræsentanter fra de institutioner som bl.a. skal implementere anbefalingerne. Koordinationsforummet skal bidrage med fagligt indhold til anbefalingerne og kommentere på udkast inden de sendes i høring, samt medvirke til at højne resultatet og sikre forankring af anbefalingerne.

7.2. National Klinisk Anbefaling om forebyggelse og behandling af adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens

Der er i 2023 opstartet arbejde med National Klinisk Anbefaling for forebyggelse og behandling af adfærdsmæssige og psykiske symptomer ved demens. I denne NKA undersøges blandt andet brug af antipsykotika til kortvarig behandling af svære adfærdsmæssige og psykiske symptomer hos personer med demens. Arbejdsgruppen og sekretariatet har i 2024 udarbejdet evidensvurderinger og anbefalinger. Anbefalingerne forventes at blive udgivet i marts 2025.

Læs mere om NKA om demens [her](#).

8. Vejledninger

Sundhedsstyrelsen udarbejder vejledninger på områder, hvor der ud fra en faglig vurdering kan forekomme uhensigtsmæssig variation i den kliniske praksis, hvor der kan være risiko for misbrug eller afhængighed af lægemidler, eller hvor der erfaringsmæssigt er risici for patientsikkerheden, samt hvor der er behov for at præcisere, hvordan læger og andet autoriseret sundhedspersonale skal agere i konkrete situationer i forhold til den lovgivning, der er på området. Vejledningerne præciserer konkrete regler i sundhedslovgivningen, og skal ses som en vejledning til sundhedspersonalet i forhold til fortolkningen af disse regler.

Langt størstedelen af Sundhedsstyrelsens vejledninger på lægemiddelområdet har ophæng i Autorisationslovens § 17, der bl.a. beskriver, at *en autoriseret sundhedsperson er under udøvelsen af sin virksomhed forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed*. Vejledninger publiceres på retsinformation.dk sammen med andre love og bekendtgørelser.

8.1. Vejledning om behandling med psykofarmaka af voksne med psykiske lidelser og adfærdsforstyrrelser

IRF har i 2024 udgivet en vejledning om behandling med psykofarmaka af voksne med psykiske lidelser og adfærdsforstyrrelser. I denne vejledning har IRF samlet og opdateret to ældre vejledninger fra 2014 (Vejledning om behandling med antipsykotiske lægemidler til personer over 18 år med psykotiske lidelser, samt Vejledning om behandling af voksne med antidepressive lægemidler). Dette er for at sikre, at patienterne får rette behandling af rette fagperson.

9. Nedbringelse af overforbrug af medicin

Som led i udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejds-markedsområdet (SSA-reserven) 2022-2025 er der afsat midler til initiativer vedr. videnopsamling til nedbringelse af overforbrug mv. af medicin i perioden 2022-2025. Midlerne er givet til både Sundhedsstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen.

I 2024 har IRF bidraget til nedbringelse af overforbrug af medicin på følgende måder:

9.1. anbefalinger for polyfarmaci og opioider

IRF har samarbejdet med Vælg Klogt om deres anbefalinger om polyfarmaci og opioider. Desuden har IRF i samarbejde med Vælg klogt afholdt et inspirationswebinar for patienter og fagfolk om at undgå unødvendig behandling med opioider.

Læs mere om anbefalinger fra Vælg Klogt om [polyfarmaci](#) og [opioider](#), samt [webinar om unødvendig brug af opioider](#).

Ydermere har IRF samarbejdet med Sundhedsdatastyrelsen omkring dataopgørelser for opioider på recept, læs mere [her](#).

9.2. Cases om seponering

Sundhedsstyrelsen har i samarbejde med arbejdsgruppen for Seponeringslisten udarbejdet to cases med udgangspunkt i Seponeringslistens budskaber og anbefalinger. Sygestorierne er baseret på kliniske erfaringer, men er fiktive og repræsenterer dermed ikke en endelig facitliste. De to cases kan bruges som inspiration til at anvende Seponeringslistens anbefalinger i den kliniske hverdag.

10. Nationalt Forum for Polyfarmaci

Nationalt Forum for Polyfarmaci blev etableret i efteråret 2022 med det formål at fastholde fokus på forebyggelse og nedbringelse af uhensigtsmæssig polyfarmaci, samt at styrke samarbejdet og koordineringen på tværs af sektorer. Dette indebærer bl.a. at følge op på Sundhedsstyrelsens [13 anbefalinger for polyfarmaci ved multisygdom](#), at skabe vidensdeling på tværs af sektorer, samt at identificere fokusområder for videre arbejde med polyfarmaci ved multisygdom.

Forummet blev sammensat af repræsentanter fra følgende organisationer:

- Praktiserende Lægers Organisation
- Lægeforeningen
- Lægevidenskabelige Selskaber
- Dansk Selskab for Almen Medicin
- Dansk Selskab for Multisygdom og Polyfarmaci
- Dansk Selskab for Patientsikkerhed
- Kvalitet i Almen Praksis
- Danske Patienter
- Vælg Klogt
- Dansk Sygeplejeråd
- FOA Social- og Sundhedssektoren
- Apotekerforeningen
- Pharmadanmark
- Odense Deprescribing Initiative
- Farmakonomforeningen
- Lægemiddelindustriforeningen
- Kommunernes Landsforening
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Sundhedsdatastyrelsen
- Lægemiddelstyrelsen
- De fem regioner

IRF har hvert år afholdt møder i Nationalt Forum for Polyfarmaci og i 2024 blev der afholdt møder i januar og november.

Mødet i januar bestod af vidensdeling blandt forummets medlemmer og gæsteoplægsholdere. Oplæg handlede om analyse af evidensbaseret polyfarmaci og lægemiddelinteraktioner ved hjælp af elektroniske patientjournaler, barrierer for afmedicinering,

klinisk farmaci på sygehusene, og kommunikation med almen praksis og kommunerne. Derudover orienterede flere af medlemmerne om deres arbejde med polyfarmaci.

Mødet i november tog udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens 13 anbefalinger for polyfarmaci ved multisygdom, som bl.a. beskriver, hvordan man kan forebygge u hensigtsmæssig brug af mange lægemidler på samme tid. Medlemmerne drøftede desuden, hvordan Sundhedsstyrelsens anbefalinger konkret kan indarbejdes i vejledninger og opslagsværker for læger.

11. Oplæg

IRF har løbende afholdt oplæg til eksterne faglige arrangementer, og i 2024 har IRF afholdt følgende oplæg:

- Oplæg til [Demensdage 2024](#) om uhensigtsmæssig brug af medicin
- Oplæg til [Nationalt møde for regionale lægemiddelkonsulenter](#) om bl.a. Seponeringslisten og Nationalt Forum for Polyfarmaci
- Oplæg til temadag hos Dansk Selskab for Multisygdom og Polyfarmaci om Seponeringslisten
- Deltagelse i paneldebat på Folkemødet om vægttabsmedicin.
- Oplæg til [temamøde om smerter](#) hos Medicin.dk om rationel brug af opioider
- Oplæg til webinar om unødvendig brug af opioider (afholdt af Vælg Klogt og Sundhedsstyrelsen)

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sundhed for alle ♥ + ●